

Див. нижче

УДК 37.015.311:338.48-2-053.6

Л.В. ПЕТЬКО

**РОЗВИТОК КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ОСОБИСТОСТІ
ПІДЛІТКА В ПРОЦЕСІ ТУРИСТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

Гармонійні інтеграційні процеси в ЄС неможливі без розвитку і поглиблення Болонського процесу, в якому беруть участь близько 40 країн. Суть цього процесу

полягає в формуванні на перспективу загальноосвітньої системи вищої освіти, яка ґрунтується на спільності фундаментальних принципів функціонування.

Наше дослідження повертається до загальноосвітньої школи, яка має виростити і підготувати майбутніх абітурієнтів та студентів вищої школи.

Останнім часом проблема розвитку особистісних здібностей дитини є найактуальнішою. Ми вивчаємо її в процесі туристської діяльності (ТД).

Поняття компетентності (competency) розглядають [1] як здатність успішно задовольняти індивідуальні та соціальні потреби особистості, діяти та виконувати поставлені перед нею завдання. Компетентність проявляється в діяльності особистості в різних контекстах: в нашому дослідженні – в процесі ТД, де учні навчаються вмінню жити і діяти в складному життєвому просторі.

Компетенції, які складають основний набір найзагальніших понять, у процесі ТД деталізуються в комплекс навичок, знань, умінь, цінностей та взаємовідносин, проявляємих учнями в життєвих сферах.

Ми підтримуємо запропоновану класифікацію ключових компетентностей [1, 8]: автономна діяльність; інтерактивне використання засобів; вміння функціонувати в соціально-гетерогенних групах.

Автономна дія процесі ТД проявляється дуже яскраво, тому що передбачає розвиток особистості й автономного вибору та дії в заданому контексті. Учні-туристи піклуються про інтереси, права та потреби як інших членів туристського колективу, так і самого туристського колективу. Це передбачає вміння робити вибір вже з позицій громадянина, виконавця, тому що кожен турист володіє якимось ремеслом. В учнів-туристів виховується не тільки здатність складати та здійснювати плани колективу, а й особисті проекти (наприклад, дослідити флору, фауну місцевості, підготувати гербарій на виставку, зібрати збірку фольклору(пісень), написати статтю до газети). Підлітки вчать визначити та обґрунтувати цілі діяльності, співвідносити їх з власними цінностями. А це є сенсом життя.

У процесі ТД у підлітків формується здатність діяти в різноманітних обставинах. Дитина усвідомлює власну позицію в функціонуванні різних контекстів, вчиться аналізувати можливі наслідки своїх дій та враховувати дію багатьох чинників для власних дій та вчинків.

Інтерактивне використання засобів передбачає усвідомлення та розуміння засобів, які дають можливість особистості підлітка взаємодіяти в процесі ТД з навколишнім середовищем. У процесі ТД учні досягають поставленої мети, розвивають не тільки свої знання, а й власні можливості.

Юні туристи в ході туристського походу вчать розуміти навколишній світ, беруть участь в діалогах, ефективно взаємодіють з оточенням, у дітей виховуються погляди на взаємини між собою у процесі їхнього співжиття і співпраці. В турпоходах виявляється здатність використати свої знання, уміння, грамотність, що дає можливість підлітку використовувати, сприймати та застосовувати їх як підґрунття для формування власних можливих варіантів вчинків, активних дій, самостійного прийняття рішень. Підліток в процесі ТД здатен показати і свої технічні здібності. Тут надається можливість юній особистості адаптувати свою поведінку до змін в повсякденному житті.

Вміння функціонувати в соціально-гетерогенних групах. В процесі занять туризмом у підлітків виховується і виявляється здатність взаємодіяти та жити з іншими – це взаємостосунки як з ровесниками, так і з дорослими людьми. Для міжнародного дитячого туризму, який сьогодні став дуже популярним і постійно розширюється, – це дуже важливо, тому що відбувається взаємодія з ровесниками, які мають інше виховання, інші погляди, діти спілкуються іноземними мовами. Цей аспект має велике значення для взаємостосунків з суспільством, яке має інші цінності, культуру та соціально-економічне підґрунтя. Здатність особистості взаємодіяти з іншими дає можливість індивідууму проявляти ініціативність, відповідальність, керувати та підтримувати свої взаємини з іншими. Формування здатності до співпраці, що дозволяє юним туристам спільно визначити цілі діяльності. Діти вчаться розв’язувати конфліктні ситуації, як один з аспектів людських взаємин.

Такий особистісно-орієнтований підхід у вихованні ґрунтується на сприйнятті індивідуальності дитини, її самоцінності, як носія певного суб’єктивного досвіду, який складається у підлітка в процесі ТД, коли дитина отримує право на особистісний шлях розвитку, вибір засобів туристської діяльності, які дають можливість максимально активізувати внутрішні ресурси підлітка, його інтелектуальні-вольовий і моральний потенціал.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Definition and Selection of Competencies: Theoretical and conceptual Foundations (DESECO). Strategy Paper on Key Competencies. An Overarching Frame at Reference for an Assessment and Research Program – OECD (Draft). 2002. – 276 p.